

14.10.2008

PPO-2008-R-6-531

Vapo Oy
Paikalliset polttoaineet/Resurssit
PL 22
40101 Jyväskylä

Viite

YVA-ohjelma 30.6.2008

Asia

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA: TUOHI-SÄILYNNEVAN TURVETUOTANTOALUE

Vapo Oy suunnittelee Sievin kunnassa sijaitsevan Tuohi-Säilynnevan ottamista turvetuotantoon ja on toimittanut sitä koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY JA HANKETIEDOT

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa ja samalla erityisesti lisätä kansalaisten tiedonsaantia sekä vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan muun muassa turvetuotantohankkeisiin, kun turvetuotannon yhtenäiseksi katsottava tuotantopinta-ala on yli 150 hehtaaria. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma, jossa esitetään tiedot hankkeesta, tiedot arviointimenettelyn järjestämisestä sekä menetelmät hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten selvittämiseksi. Yhteysviranomainen antaa arviointiohjelmasta lausunnon, jossa tarkastellaan asetuksessa esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava selvittää hankevaihtoehtojen ympäristövaikutuksia sekä laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Sen jälkeen selostus tulee hankkeesta vastaavan hakemuksesta julkiseen käsittelyyn.

Hankkeen nimi

Tuohi-Säilynnevan turvetuotantoalue

Hankkeesta vastaava

Hankkeesta vastaava on Vapo Oy, Paikalliset polttoaineet/Resurssit.

Arviointiohjelman laatijakonsulttina on ollut Jyväskylän yliopiston Ympäristöntutkimuskeskus.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus tarvitsee ympäristöluvan, mikäli tuotantoalueen pinta-ala on yli 10 hehtaaria. Ympäristöluvan käsittelee Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto. Alueelle tehtävät rakennukset tarvitsevat rakennusluvan. Rakennusluvat käsittelee Sievin kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Hanke ja sen vaihtoehdot

Hankkeen tarkoituksena on energiaturpeen tuotanto teollisuuden ja yhdyskuntien käyttöön. Tuohi-Säilyneva koostuu viidestä tuotantolohkosta. Alueiden pinta-ala on yhteensä 222,5 hehtaaria. Tuotantoalueita on 178,1 hehtaaria sisältäen auma-alueet, joiden pinta-ala on 12,2 hehtaaria. Alueella tuotetaan jyrsinpoltto-, pala- ja ympäristöturvetta.

Toiminta, joka käsittää kuntoonpano-, tuotanto- ja jälkihoitovaiheen, aloitetaan ympäristöluvan täytäntöönpanokelpoiseksi tulemisen jälkeen. Kuntoonpanovaihe kestää 1- 3 ja tuotantovaihe noin 25 vuotta (päätyy noin 2035). Tämän jälkeen alue siirtyy jälkihoitovaiheeseen ja sitä seuraavaan uuteen käyttömuotoon, alueen maanomistajille palauttamisen jälkeen. Alueen jälkikäytöstä päättävät alueen maanomistajat.

Hankealueen puhdistetut kuivatusvedet johdetaan laskuojien kautta alapuolisen Takkuojan kautta Vääräjokeen. Vesimatka Vääräjokeen on noin 8 km.

Arvioitavat vaihtoehdot ovat:

Vaihtoehto 0 (VE 0) Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto 1 (VE 1) Hanke toteutetaan koko tuotantokelpoisella alueella.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on kuulutettu YVA-lain ja -asetuksen mukaisesti Sievin kunnan ja Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen virallisilla ilmoitustauluilla 12.8.- 15.9.2008 välisenä aikana. Arviointiohjelma on ollut nähtävillä kuulutusajan Sievin kunnassa sekä Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa. Lisäksi arviointiohjelma on ollut nähtävillä Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen internetisivuilla.

Arviointiohjelmasta on pyydetty lausunnot Sievin kunnalta, Sievin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, Pohjois-Pohjanmaan liitolta, Oulun lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolta, Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry:ltä, Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskuksen kalatalousyksiköltä, Kalajoen kalastusalueelta, Metsähallitukselta ja Tiehallinnolta. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus kuulutti arviointiohjelman nähtävillä olosta Paikallislehti Sieviläisessä 8.8.2008.

Hankkeesta järjestettiin yleisötilaisuus Sievin kunnanvirastossa 14.8.2008. Tilaisuuteen osallistui 10 henkilöä.

YHTEENVETO ANNETUISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Lausuntoja ja mielipiteitä toimitettiin yhteysviranomaiselle yhteensä kymmenen. Yhteysviranomaisen lausunnossa on esitetty niistä pääkohdat. Kopiot lausunnoista toimitetaan hankkeesta vastaavalle yhteysviranomaisen lausunnon liitteenä. Alkuperäiset lausunnot ja kannanotot säilytetään ympäristökeskuksessa.

Lausunnot ja mielipiteet

Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskuksen kalatalousyksikkö

Arviointiohjelmassa on esitetty yleisluonteinen kuvaus Vääräjoen kalastosta ja kalastuksesta. Takkuojan kalastosta ei ole tietoja. Ohjelman mukaan ympäristövaikutusten arviointi perustuu olemassa olevien tietojen lisäksi arvioinnin aikana tehtäviin selvityksiin. Kalaston ja kalastuksen osalta tietoja on tarkoitus täydentää tiedusteluin ja haastatteluin. Kainuun TE-keskuksen käsityksen mukaan Vääräjoesta saadaan jo olemassa olevaa aineistoa ohjelman mukaisesti täydentämällä riittävät tiedot ympäristövaikutusten arvioinnin pohjaksi. Takkuojalla kalastus lienee kuitenkin oleellisesti Vääräjokea vähäisempää, eikä sen kalastoa välttämättä saada epäsuorin menetelmin selvitettyksi. Mikäli riittäviä tietoja ei saada, on Takkuojan kalaston koostumus ja mahdollinen ravun esiintyminen selvitettävä soveltuvien koepyyntimenetelmin.

Kuivatusvesien käsittelyyn on perustason lisäksi suunniteltu käytettäväksi ympärivuotista pintavalutusta. Turvetuotantoalueen suuren koon ja Vääräjoen kalataloudellisen arvon vuoksi YVA-menettelyssä tulisi selvittää myös mahdollisuus kemikaloinnin käyttämiseen pintavalutuksen rinnalla.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Maakuntakaavassa selostuksen sekä Pohjois-Pohjanmaan energiastrategian tavoitteena on turvetuotannon nykyisen tuotantotason säilyttäminen. Koska vanhaa tuotantoaluetta poistuu nykyisin tuotannosta 500 – 1000 ha vuodessa, on tämä korvattava uusilla tuotantoalueilla. Uusi tuotanto on kohdistettava sekä tuotantotalouden että ympäristön edellytykset täyttäen. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava sisältää turvetuotantoa ohjaavan yleismääräyksen. Ko. suo sisältyy Pohjois-Pohjanmaan energiastrategiassa listattuihin maakuntavaltuuston vuonna 2003 turvetuotantoon hyväksymiin soihin.

Maakuntakaavan turvetuotantoa koskevassa yleismääräyksessä todetaan, että tuotantoon ohjataan ensisijaisesti soita, joilla ei ole seudullisesti merkittäviä luonto- ja kulttuuriarvoja. Arvioitaessa Tuohi-Säilynnnevan turvetuotannon ympäristövaikutuksia on selvitettävä, liittykö suunniteltuihin viiteen tuotantolohkoon tällaisia arvoja. Arviointiohjelmassa on aivan oikein kiinnitetty huomiota luonto- ja maisema-arvojen suhteuttamiseen lähialueen tilanteeseen. Mm. ohjelmassa todettu lettoisuuskohteen esiintyminen on tällainen asia.

Maakuntakaavan yleismääräys edellyttää valuma-alueen vesistön kuormituksen vähentämistä. Arviointiohjelmassa tärkeä vesiensuojeluratkaisujen kuvaus jää epäselväksi johtuen kuvan 5 heikosta laadusta. YVA-selostukseen tulisi esittämistasoa parantaa.

Arviointiohjelmassa on todettu maakuntakaavan muuta alueidenkäyttöä koskevat merkinnot, jotka voivat liittyä hankkeeseen. Kyläasutuksen kohdistuvien vaikutusten selvittäminen on suunniteltu asiallisella tavalla. On myös hyvä, että YVA:ssa tullaan tarkistamaan hankkeen maisemavaikutus lähellä sijaitsevaan vanhaan ratayhteyteen, joka on maakuntakaavassa osoitettu kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti merkittävänä tienä tai reittinä. Jos merkittävää maisemavaikutusta havaitaan, on syytä etsiä keinoja vaikutuksen lieventämiseen.

Hanke näyttää katkaisevan maakuntakaavassa osoitetun moottorikelkkailureitin. Jos näin on, tulisi YVA:ssa selvittää reitin käyttötilanne. Mikäli reitillä on ylläpitäjä (sopimusohjainkin), tulisi ylläpitäjän kanssa selvittää mahdollisuus reitin siirtoon.

Oulun lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto

Arviointiohjelman mukaisesti toteutettuna hankkeen ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia (sosiaaliset vaikutukset, terveydelliset vaikutukset) voidaan pitää kattavana. Kappaleen 6.3.1 osalta kuitenkin huomioitakoon, että asiassa tulee kuulla myös kunnan terveys- ja sosiaaliviranomaista (Kallion peruspalvelukuntayhtymä) paikallisten ympäristöviranomaisten lisäksi. Kappaleessa 6.4.3. esitetyn pölyn vaikutusten tarkastelussa tulee huomioida ja selostuksessa esittää ns. hengitettävän pölyn osuus ja vaikutukset sekä pölyn muut vaikutukset (mm. viihtyisyys). Karttatarkastelussa tulisi pyrkiä esittämään myös hengitettävän pölyn arvioidut leviämissuunnat. Kartoilla tulisi esittää hankealueen läheisyydessä sijaitsevat häiriintyvät kohteet (pysyvä asutus ja loma-asutus) sekä muut alueen tuotannossa olevat suot.

Tiehallinto, Oulun tiepiiri

Tiepiirin näkemyksen mukaan selostuksessa tulisi pyrkiä arvioimaan liikennemäärien muutosten lisäksi myös tarkemmin liikenteen jakautumista tieverkolle sekä liikenneturvallisuusvaikutuksia erityisesti yleisten teiden liittymissä.

Sievin kalastus- /osakaskunta

Turvetuotantoalueiden huomattava lisääntyminen joen vaikutusalueella huolestuttaa. Kalastuskunta pelkää, että vireillä oleva Vääräjoen kalataloudellinen kunnostus (toteutus vuosina 2009-2011) Sievin osalta menettää merkityksensä, jos turvetuotannon määrä lisääntyy.

Kylätoimikunnalla on hankkeita, joiden tavoitteena on lisätä joen virkistyskäyttöä. Takkuojaan (kylän kohdalla kutsutaan Pyyköojaksi) ovat kyläläiset istuttaneet rapuja. Lisäksi kalastuskunta on istuttanut kirjolohta Pyykölampiin. Petäjäojaan on istutettu taimenta ja rapua. Vääräjokeen kalastuskunta istuttaa vuosittain huomattavan määrän kirjolohta. Yläjuoksulla on luontaisesti taimenta ja harjusta.

Sievin kalastus-/osakaskunnalla ei ole muita vesialueita kuin Vääräjoki, Louetjärvi ja Ryhmäjärvi (valtiolta vuokrattu). Ryhmäjärven lävitse virtaa nykyisin Tuppuranevan turvetuotantoalueelta tulevat vedet Petäjäojan kautta Vääräjokeen. Vääräjokeen laskee myös yläjuoksulla muilta Vapo Oy:n turvetuotantoalueilta tulevia vesiä (Rautamullansuo, Osmanlamminneva, Päällysneva).

Kalastuskunta epäilee, että tulvien mukana tulee turvetuotantoalueilta humusta ja metalleja jokeen, joka vaikuttaa kalojen ja rapujen elinolosuhteita huonontavasti. Kun luontaisina vesivarastoina toimivat suot eivät turvetuotannossa enää pidätä vettä, tulvat lisääntyvät, myös kesätulvat. Vesiensuojelumenetelmiin tulisi tehdä satunnaisia tarkastuksia, jotta voidaan todeta, että toimivatko ne koko ajan. Vedenlaadun tarkkailupiste tulisi siirtää Jokikyältä ylemmäksi lähelle Takkuojan suuta. Lausunnon liitteenä on kartta.

Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry

Luonnonsuojelupiiri korostaa, ettei turve ole bioenergiaa. YVA-ohjelmassa on kuvattu vain 2 vaihtoehtoa: toteuttamatta jättäminen tai toteuttaminen koko tuotantokelpoisella alueella. Ylä-Säilylnevan luonnonarvoista saa harhaanjohtavan käsityksen ohjelman perusteella maastokäyntiin verrattuna. Vääräjoen ekologisen tilan kohentumismahdollisuus on lähtökohta arvioitaessa uuden kuormittavan toiminnan sijoittumisen vaikutuksia joen valuma-alueelle.

Hankkeen toteuttamisvaihtoehtoja on täydennettävä vaihtoehdolla, jossa Ylä-Säilylnevan lohko ei kuulu tuotantoalueeseen ja muilla aiemmin ojitetuilla lohkoilla tuotanto toteutetaan erillisellä kuivaus kentällä varustetulla menetelmällä. Vaihtoehdossa tulee myös selvittää, voidaanko Tuohinevan lohkoilla vähentää haittoja, kuten kuormitusta alapuoliseen vesistöön ja pienvesien tilan heikentymistä.

Tuohi-Säilylnevan jättämisellä nykytilaan tai osin ennallistamalla olisi suoria, mittavia ympäristövaikutuksia. Esimerkiksi valuma-alueen ja sen vesien tilan parantamisen edellytykset kasvaisivat, ilmasto kuormitus jäisi toteutumatta ja monimuotoisuutta ja maisemaa olisi mahdollista vaalia.

Iso Vyöspuunlammen lähelle ulottuvien ojitusten nykytila on selostuksessa kuvattava ja arvioitava kuivatuksen tehostamisen vaikutukset. Pintavalutuskentät on suunniteltu sijoitettavaksi ojitetuille alueille ja toisen kentän alueella on umpeenkasvanut suolampi. Kenttien sijoittuminen tällaisille alueille tuo menetelmän toimivuuteen epävarmuutta, jota on syytä arvioida huolellisesti. Lisäksi on arvioitava ottoalueen ulkopuolelle jäävän, mutta hydrologialtaan muuttuvan alueen vesistövaikutukset. Ohjelmassa ei ole tietoja pintavalutuskentiksi suunnitelluista alueista. Korkiamaan eteläreunassa olevalla pintavalutuskentällä sijaitsee Takkulampi. Lampi on alle hehtaarin kokoinen luonnontilainen lampi, jollaisen luonnontilaisena säilymisen vaarantaminen on vesilain 15 a §:n mukaan kielletty. Selostuksessa on esitettävä, tarvitseeko hanke vesilain mukaisen poikkeuslupan.

Yhteysviranomaisen tulee vaatia hakijaa selvittämään vaikutukset ilmastoon. Maakunta-kaavan suunnittelumääräyksen velvoitteiden merkitys on arvioitava ottaen huomioon luonnontyyppien uhanalaisuus selvitys sekä vesienhoitolain mukainen tavoite vesien hyvästä ekologisesta tilasta vuoteen 2015 mennessä. Lausunnon liitteenä on neljä valokuvaa.

Metsähallitus

Hankesuunnitelman alueella sijaitsee uhanalaisia suotyyppisiä, kuten rimpilettonevaa ja lettorämettä ojittamattomilla alueilla. Kolmanneksi vaihtoehdoksi Metsähallitus esittää vaihtoehtoa, jossa uhanalaiset ja ojittamattomat suoalueet jätetään kokonaan suunnitelman ulkopuolelle. Hankkeen vaikutukset ilmaan ja ilmastoon on selvitettävä ja arviointiohjelmaan esitetään lisättäväksi kyseiset laissa luetellut vaikutukset selvitettäväksi.

Vaikutukset vesistöön esitetään arvioitavaksi myös vesienhoidon tavoitteiden saavuttamista arvioiden. Vääräjoen ekologinen tila on tyydyttävä ja vesienhoitolain tavoite on pintavesien hyvän tilan saavuttaminen vuoteen 2015 mennessä. On selvitettävä, kuinka hanke vaikuttaa hyvän tilan saavuttamiseen.

Takkuojaa ja Vääräjokea koskevat suunnitellut kalastustiedustelut on lähetettävä osakaskuntien lisäksi myös vesialueen haltijana olevalle Metsähallitukselle. Vaikutuksissa hydrologisiin oloihin tulee selvittää myös, kuinka hanke vaikuttaa alueen tulvaherkkyyden lisääntymiseen, kun vähäjärvisellä alueella kuljetetaan vettä sitova laaja turvealue pois.

Sievin kunta, ympäristölautakunta

Vääräjoen latvavesistön alueilla on useita tuotannossa olevia turvetuotantoalueita, joiden lisäksi sinne on vireillä useita uusia laajahkoja tuotantoalueita. Kaikkien näiden yhteisvaikutuksena turvetuotannon aiheuttama vesistökuormitus Vääräjokeen tulee kasvamaan merkittävästi nykyisestä. Tuohi-Säilynnevan tuotantoalueiden kuivatusvedet laskisivat Takkuojan kautta Vääräjokeen sen yläosilla Kiiskilän kylässä, jolloin jokeen kohdistuvan ravinne- ja humuskuormituksen lisääntyvät vaikutukset ulottuvat lähes koko Vääräjoen vesistöalueelle.

Vääräjoen kalastusmahdollisuuksien ja matkailullisen vetovoiman parantamiseksi Sievissä on vierillä kunnostushanke, jossa Vääräjoen kala- ja rapukantojen hoitoa tehostettaisiin kunnostamalla Vääräjoen koskipaikkoja ja kalojen lisääntymisalueita. Kasvava vesistökuormitus varsinkin Vääräjoen latvavesistössä muodostaa vakavan uhkatekijän kalakunnostushankkeen onnistumiselle. Kunnostushankkeita on suunniteltu koko Vääräjoen Sievin puoleiselle osalle siten, että ylin kunnostuskohde olisi Kiiskilän kylän yläpuolella ja alin Kukonkylällä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tulisi kiinnittää huomiota kaikkien Vääräjoen vesistöalueella olevien turvetuotantoalueiden pöly- ja vesistövaikutukseen. Yksistään Tuohi-Säilynnevan tuotantoalueen vesistövaikutukset eivät alueelle suunniteltujen vesien-suojelurakenteiden johdosta todennäköisesti aiheuta merkittävää vesistön pilaantumisen vaaraa, mutta huomioiden saman toiminnanharjoittajan sekä muiden urakoitsijoiden tuotantoalueet Vääräjoen vesistöalueella saattavat vaikutukset veden laadulle muodostua erittäin haitallisiksi.

AA ja BB

AA ja BB omistavat loma-asunnon Pienen Vyöspuunlammen n. 350 metrin etäisyydeltä suunnitellusta turvetuotantoalueesta. He eivät pidä hanketta lainkaan tarpeellisena, koska ympäristöhaitat (melu, pöly, raskas liikenne, tulipalovaara, terveysvaikutukset ja maisema-vaikutukset) pilaavat rauhallisen mökkiympäristön. Vaikutukset kasvillisuuteen, eläimistöön, kalastoon, veden laatuun, marjastukseen ja sienestystykseen ovat negatiiviset.

Alueella oleva turvetuotantoalue on pilannut lähialueensa vedet ja haitannut alueella olevaa loma-asutusta suunnattomasti. AA:lle ja BB:lle lammen vesi on tärkeää, koska vettä käytetään mm. pesuvetenä. Veden pilaantuminen olisi korvaamaton vahinko. Jos suunnitelmissa oleva turvetuotantoalue toteutuu sellaisenaan, se pilaa heidän loma-asuntonsa käytön virkistyskohteena kokonaan ja asunnon arvo romahtaa.

CC

Vapaa-ajan asunto sijaitsee suunnitellun hankealueen välittömässä läheisyydessä. Matkaa tulisi olemaan n. 500 metriä. Melu- ja pölyhaitat tulisivat olemaan häiritseviä. Turvepöly tulee laskeutumaan Pienen Vyöspuunlammen pinnalle. Vettä otetaan lammesta peseytymiseen ja lammessa uidaan. Pieni Vyöspuulampi, Ahon Koukku, Koukun koukku, Kerttjärvi ja Katiskajärvi tulevat rehevöitymään. Takkuoja ja Vääräjoki rehevöityvät samoin Kalajo-ki.

Kesäasunnon arvo laskee huomattavasti. Kuka haluaa ostaa tai olla mökillä jonka läheisyydessä on turvetuotantoalue melu ja pölyhaittoineen. Turpeen nostokoneiden aiheuttama meluhaitta on yhtäjaksoisesta 24 tuntia vuorokaudessa. Rekkaralli tulee häiritsemään lähi-seudun asuntoja ja virkistyskäyttöä. Kuka korvaa tämän taloudellisen tappion?

Myös kalastaminen loppuu kun kaloihin tulee turpeen maku, pyydykset limoittuvat jne. Isolle Vyöspuulammelle ei ole saatu rakennuslupaa ja nyt on tulossa alueelle 180 ha turvetuotantoalue. Suunnitellulla alueella kasvaa punakämmekkää, joka on alueellisesti uhanalainen laji. Alueella on myös rimpilettonevaa ja lettorämettä, jotka ovat arvioitu uhanalaisiksi ja metsälain mukaisia tärkeitä elinympäristöjä. Alueen eläimistä mainittakoon käki, ilves, susi, karhu, joutsen, kurki, hirvi, metsäkauris ja metsäkanalinnut. Turvetuotantoalue on suuri paloturvallisuusriski alueelle. He viettävät mökillä huomattavan osan vapaa-ajastaan ja varsinkin kesäkuukausien aikana mökeillä on asukkaista lähes koko ajan. Jos tuotantoalueet tulevat näin lähelle, niiden toiminta aiheuttaa huomattavan häiriötekijän. Ja miksi alue on laitettu näin lähelle vesistöjä. Liitteenä on kaksi karttaa.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksen teossa ja samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumista. Ottaen huomioon saadut lausunnot ja mielipiteet Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus esittää Vapo Oy:n Tuohi-Säilynevan turvetuotantoalueen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa:

Hankekuvaus

Hankeen yleistiedot kuten nimi, sijainti ja hankkeesta vastaava on esitetty. Hankkeen tarkoitus sekä tarpeen perustelu on esitetty. Vaikutukset voidaan tunnistaa ja selvittää.

Arviointiohjelmassa mainitaan, että alueen jälkikäytöstä päättävät maanomistajat. Arviointiselostuksessa tulee arvioida riittävällä tarkkuudella erilaisten jälkikäyttövaihtoehtojen ympäristövaikutuksia. Esimerkiksi alueelle kahden todennäköisimmän ja soveltuvan jälkikäyttövaihtoehdon vaikutusten arviointi (esim. metsitys/ruokohelven viljely).

Ohjelmassa on mainittu Vääräjoen valuma-alueella olevan useita turvetuotantoalueita. Vääräjoen valuma-alueen turvetuotannon kokonaistilanteen hahmottamiseksi on syytä koota valuma-alueella olevien tuotantoalueiden tiedot mm. pinta-alat, vesiensuojelumenetelmät sekä kuormitustiedot ja esittää ne selostuksessa taulukkona sekä karttana.

Hankkeen suunnitteluvaihe ja arvio suunnittelu- ja toteutusaikataulusta sekä selostuksen valmistumisajankohdasta on esitetty. Todennäköisesti suunnittelusta aikataulusta jäädään muutama kuukausi ja yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksesta annettaisiin tämän vuoksi alkuvuodesta 2009.

Vaihtoehtojen käsittely

Arvioinnissa ei tarkastella eri sijoituspaikkavaihtoehtoja. Vaihtoehtoina ovat hankkeen toteuttaminen koko tuotantoalueella ja hankkeen toteuttamatta jättäminen. Vaihtoehtojen muodostamista ei ole tarkemmin perusteltu. Alueen rajausta on perusteltu turvetuotannon sijoittamisella tuotannolle sopivaan alueeseen. Esitettyjä vaihtoehtoja on kuvattu riittävän täsmällisesti.

Ympäristökeskuksen käsityksen mukaan arviointiselostuksessa tulee ottaa mukaan muitakin vaihtoehtoja. Esimerkiksi vaihtoehtoina voisivat olla hankkeen osittainen toteutus, jossa osa tuotantoalueesta jätetään tuotannon ulkopuolelle tai tuotannon toteuttaminen biomassakuivurilla tavanomaisten menetelmien sijaan. Vaihtoehtotarkastelussa tulee olla mukana myös alueiden jälkikäyttö riittävällä tarkkuudella.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Ympäristön nykytilaa on kuvattu kohtuullisen hyvin. Vaikutukset on tunnistettu pääosin systemaattisesti ja kattavasti. Suunnitellun tuotantoalueen läheisyydessä olevat lammet ja järvet tulisi mainita ja kuvata kohdassa vesistöt ja niiden laatu. Luonnonympäristö on kuvattu hyvin.

Ympäristökeskus katsoo, että hankekokonaisuus on otettu vaikutusten tunnistamisessa huomioon. Tosin arviointiselostuksessa tulee olla useampien vaihtoehtojen vaikutusten arviointi mukana. Erilaiset jälkikäyttövaihtoehdot tulee huomioida ympäristövaikutuksia arvioitaessa, jotta voidaan arvioida hankkeen koko elinkaaren aikaista ympäristövaikutusta.

Meluvaikutukset tullaan tekemään teollisuusmelumallilla ja tulokset esitetään vyöhykkeinä karttapohjalla. Menetelmää voi pitää riittävänä.

Pölyhaittojen arviointi tullaan tekemään laskentamalleilla ja tulokset esitetään karttapohjalla. Pölyn vaikutus viihtyvyyteen mm. läheisillä loma-asunnoilla tulee arvioida. Lisäksi hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten terveysvaikutukset tulisi arvioida.

Tiedot on esitetty olemassa olevista sekä suunnitelluista vaikutuksia koskevista selvityksistä. Vesistövaikutusten arviointi on keskittynyt Vääräjoen veden laatuun muutoksiin ja kuormitukseen. Arviointiselostuksessa tulee arvioida lisäksi lähialueen lampien ja järvien tilan muutokset (ml. Takkulampi). Pölyämisen vaikutus näiden vesien veden laatuun tulee myös selvittää. Arvioinnissa tulee lisäksi arvioida hanketta ja sen vaikutusta vesistön tilan muuttumiseen myös sen perusteella, mitä kohdevesistöistä on esitetty parhaillaan kuultavana olevassa vesienhoitosuunnitelmassa ja toimenpideohjelmassa.

Alueella olevan Takkuojan kalastosta ei ole tietoa. Mikäli riittäviä tietoja ei saada suunnitellulla tavalla, on Takkuojan kalaston koostumus ja mahdollinen ravun esiintyminen selvittävä soveltuvien koepyyntimenetelmin.

Liikenteen osalta arviointiselostukseen tulee arvioida liikenteen jakautumista eri teille tiepiirin esittämällä tavalla.

Arviointiohjelmassa ei ole käsitelty vaikutuksia ilmastoon. Kahdessa lausunnossa on esitetty, että ko. vaikutukset tulisi selvittää arviointimenettelyssä. Ympäristökeskus katsoo, että arviointiselostuksessa on syytä käsitellä hankkeen ilmastovaikutuksia. Tässä yhteydessä voisi vertailla eri vaihtoehtojen (ml. jälkikäyttö) ilmastovaikutuksia esim. kasvihuonevaikutusten osalta. Tarkoituksena olisi saada tietoa ilmastovaikutusten eroista erilaisilla toteutus- ja jälkikäyttövaihtoehdoilla käytettäväksi apuna arviointimenettelyssä. Ilmastovaikutukset tulee selvittää uusinta tutkimustietoa hyväksi käyttäen.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty arviointiin ja käytettäviin menetelmiin liittyviä epävarmuustekijöitä. Arviointiselostuksessa on nämä epävarmuudet esitettävä.

Arviointisuunnitelmassa vaihtoehtojen vertailu tulee tehdä havainnollisesti ja tekstin lisäksi tehtävä esimerkiksi taulukkona.

Ohjelmassa on käytetty jakoa lähi- ja kaukovaikutusalueisiin. Vaikutusalueiden laajuudet tarkentuvat arviointia tehdessä. Erilaisten vaikutusalueiden käyttöä voi pitää perusteltuina.

Ohjelmassa on mainittu hankkeessa tarvittavat luvat kuten rakennusluvut ja ympäristölupa. Lisäksi on kerrottu voimassaolevan maakuntakaavan turvetuotantoa koskeva yleismääräys. Arviointisuunnitelmassa on hyvä esittää, miten tämä yleismääräys on huomioitu.

Osallistuminen

Hankkeen arviointiohjelman kuulutusvaiheessa on pidetty Sievissä yleisötilaisuus. Ohjelmassa on esitetty suunnitelma arviointimenettelyn ja osallistumisen järjestämisestä. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voi pitää riittävinä.

Raportointi

Raportointia voi pitää kohtalaisen laadukkaana. Arviointiohjelmassa ei ollut yhteenvetoa.

Ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelma sisältää pääosin ne tiedot, joita YVA-lain ja -asetuksen mukaan arviointiohjelmassa tulee esittää. Ympäristökeskus katsoo, että edellä lausunnossa esitetyin täsmennyksin ja lisäyksin ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa keskeiset YVA-asetuksen mukaan selvitettävät sekä lausunnoissa ja kannanotoissa esille tulleet asiat. Esitettyjen selvitysten hankkiminen on hankkeesta vastaavan tehtävä. Tarpeen mukaan tulee pitää yhteyttä YVA-menettelyssä mukana oleviin asiantuntijaviranomaisiin.

Arviointiohjelmassa on kuvattu hyvin suunniteltu toteutusvaihtoehto vesiensuojelutoimenpiteineen. Ohjelmassa on kuvattu laadukkaasti ympäristön nykytila kuten alueen luonnonympäristö. Myöskin vesistö ja niiden laatu on hyvin kuvattu. Ohjelmasta selviää hyvin miten ja millaisia ympäristövaikutuksia on tarkoitus arvioida.

Tuotantoalueen jälkikäyttö on jäänyt vähäiselle huomiolle. Ohjelman laatua olisi parantanut, mikäli siinä olisi esitetty vaihtoehtoisia jälkikäyttövaihtoehtoja. Ohjelmassa esitettyjä vaihtoehtojen (hanketta ei toteuteta ja hanke toteutetaan koko tuotantokelpoisella alueella) määrää voi pitää riittämättöminä ja arviointiselostukseen on syytä ottaa mukaan lisävaihtoehto/vaihtoehtoja. Hankkeen ilmastovaikutusten arviointi puuttuu ohjelmasta.

Ympäristökeskus katsoo, että hankkeesta vastaavan on syytä ottaa mukaan vaikutusten arviointiin lisävaihtoehtoja. Vaihtoehtoissa tulee olla mukana myös alueiden jälkikäyttö riittäväällä tavalla arvioituna. Lisävaihtoehtojen avulla on mahdollista tietoa hankkeen osittaisten toteuttamisen tai erilaisten tuotantomenetelmien ympäristövaikutusten eroista verrattuna toteuttamatta jättämiseen tai hankkeen toteuttamiselle koko tuotantokelpoisella alueella.

Vesistövaikutuksia on syytä arvioida suunnitellun arvioinnin lisäksi selvittämällä miten tuleva hanke ja sen aiheuttama kuormitus vaikuttaa vesienhoitosuunnitelmassa ja tavoiteohjelmassa Vääräjoelle asetettuihin tavoitteisiin.

Hankkeen toteutusvaihtoehtojen ilmastovaikutukset tulee selvittää arviointiselostuksessa. Laissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä mainitaan 2 §:ssä, että ympäristövaikutuksella käsitetään mm. hankkeen aiheuttamia välittömiä tai välillisiä vaikutuksia.

Vaihtoehtojen vertailun tulokset on havainnollisuuden vuoksi hyvä esittää sanallisen selostuksen lisäksi taulukkona.

Arviointiselostuksessa on esitettävä tarpeellisessa määrin selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä yhden kuukauden ajan 16.10.2008 alkaen Sievin kunnanvirastossa ja Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa. Se löytyy myös ympäristökeskuksen internetsivuilta osoitteesta: www.ymparisto.fi/ppo > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA-hankkeet > Tuohi-Säilynnnevan turvetuotantohanke, Sievi.

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon sekä kopiot arviointiohjelmasta annetuista lausunnoista ja kannanotoista hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot ja kannanotot säilytetään ja arkistoidaan Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteen esittäneille.

Ympäristönsuojelupäällikkö

Juhani Kaakinen

Ylitarkastaja

Juha Koskela

Suoritemaksu **4370 euroa** (ei arvonlisäverollista myyntiä)

Maksun määräytymisen perusteet

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) perusteella annetussa ympäristöministeriön asetuksessa (1387/2006) olevan alueellisen ympäristökeskuksen maksullisia suoritteita koskevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitetusta arviointilausunnosta on 4 370 euroa, kun hanke tai sen vaikutukset ulottuvat yhden kunnan alueelle. Ympäristökeskus katsoo, että tämän hakeen vaikutukset ulottuvat 1 kunnan alueelle, joten maksu on 4370 €.

Oikaisun hakeminen maksuun

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ympäristökeskukselta. Lausunnon liitteenä on ohjeet maksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiseen.

Liitteet	Annetut lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle Suoritemaksu ja maksun määräytymisen perusteet Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
Tiedoksi	Ympäristöministeriö Suomen ympäristökeskus Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto Sievin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Sievin kunnanhallitus Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskuksen kalatalousyksikkö Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry Sievin kalastus- /osakaskunta Tiehallinto, Oulun tiepiiri Oulun lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto Pohjois-Pohjanmaan liitto Metsähallitus Sievin kunta, ympäristölautakunta AA ja BB CC

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOSOITUS

Oikaisuvaatimusviranomainen

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua **Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselta**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristökeskukselle **kuuden (6) kuukauden kuluessa** lausunnon antamispäivästä, jolloin lausunnosta perittävä maksu on määrätty.

Oikaisuvaatimuskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava:

oikaisua vaativan nimi, kotikunta ja postiosoite

- ympäristökeskuksen päätös, jonka maksua vaaditaan muutettavaksi, alkuperäisenä tai kopiona
- oikaisu, joka maksuun vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen perustelut

Oikaisuvaatimuskirjelmä on oikaisua vaativan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos oikaisuvaatimuksen laatija on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, postiosoite ja kotikunta.

Oikaisuvaatimuskirjelmän perille toimittaminen

Oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan

ympäristökeskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai valtuutetun asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostina. Oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen ympäristökeskuksen aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuskirjelmän toimittamisesta telekopiona tai sähköpostina säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus, postiosoite PL 124, 90101 Oulu

Käyntiosoite Veteraanikatu 1, Oulu, puhelin 020 490 111, telekopio 020 490 6305, sähköposti kirjaamo.ppo@ymparisto.fi, virka-aika klo 8.00-16.15.